

ОГЛЯДИ

УДК 372.881.1

ШВИДКІСНЕ ЗНАЙОМСТВО ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Й КУЛЬТУРИ

Бігич О. Б.

Київський національний лінгвістичний університет

bkbpearl@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7997-8487>

Дата надходження 20.02.2021. Рекомендовано до друку 20.04.2021.

Анотація. В огляді проаналізовано навчальні прийоми швидкісного знайомства – сучасної інтерактивної форми навчання іноземної мови й культури в профільній (старшій) і вищій школі.

Ключові слова: швидкісне знайомство, інтерактивна форма навчання, іноземна мова.

Bigych O. B. Киевский национальный лингвистический университет

Быстрое знакомство как интерактивная форма обучения иностранному языку и культуре

Аннотация. В обзоре проанализированы учебные приёмы быстрого знакомства – современной интерактивной формы обучения иностранному языку и культуре в профильной (старшей) и высшей школе.

Ключевые слова: быстрое знакомство, интерактивная форма обучения, иностранный язык.

Bigych O. Kyiv National Linguistic University

Speed Dating as an interactive form of teaching the foreign language and culture

Abstract. Teaching approaches of speed dating – the modern form of teaching the foreign language and culture in specialized secondary and high school are analyzed in the review.

Key words: speed dating, interactive form, foreign language.

Постановка проблеми. З-поміж сучасних технологій навчання іноземних мов і культур виокремлюється технологія інтерактивного навчання (Бігич та ін., 2013, с. 129-130), яка передбачає активну взаємодію школяра / студента як з учителем / викладачем іноземної мови, так і з іншими школярами / студентами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснене нами дослідження технологій навчання іноземних мов у початковій школі виявило, що інтерактивне (групове) навчання посідає п'яте місце (Бігич, 2018, с. 164). Також ми досліджували інтерактивні прийоми формування іншомовної компетентності в говорінні, зокрема в діалогічному мовленні (Бігич & Міцай, 2017) й аналізували прийоми та засоби інтерактивного навчання іншомовного письма – академічного співавторства, яке уможливив стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (Бігич, 2020а, 2020б).

Наразі метою статті є огляд навчальних прийомів “швидкісного знайомства” (speed dating / cita rápida) як інтерактивної форми навчання іноземної мови й культури, пропонує авторкою професійного блогу з навчання іспанської мови як іноземної laclasedeele (<https://www.laclasedeele.com/>) Веронікою Тарантіно Парада (Tarantino Parada, 2019) як потенційних для використання студентами – майбутніми вчителями / викладачами іноземних мов під час педагогічної практики.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж перейти до аналітичного огляду навчальних прийомів “швидкісного знайомства” – інтерактивної форми навчання школярів / студентів іноземної мови – звернемося до уточнення поняття “інтерактивність”. В освітній практиці

поняття інтерактивності використовується при описі не лише міжсуб'єктної взаємодії суб'єктів освітнього процесу: вчителя й учнів / викладача й студентів, але й різних способів і засобів взаємодії людини з інформаційно-комунікаційним середовищем чи його окремими елементами: інтерактивне телебачення, інтерактивна гра, інтерактивна навчальна комп'ютерна програма, інтерактивна дошка. Ю. Ю. Гавронська підкреслює, що двоїсте розуміння інтерактивності спричинило існування в педагогічній теорії та практиці двох груп однакових термінів: перша ґрунтується на характеристиках взаємодії й спілкування суб'єктів освітнього процесу, друга – на дидактичній властивості засобів навчання (Гавронська, 2008).

У межах цієї статті ми користуємось терміном інтерактивності як характеристикою міжсуб'єктної взаємодії й міжособистісного спілкування суб'єктів освітнього процесу з іноземної мови – вчителя й учнів на уроці іноземної мови / викладача й студентів на аудиторному занятті з іноземної мови.

Дотримуючись, слідом за Ю. Ю. Гавронською, цілісного погляду на інтерактивність як характеристику взаємодії, вважаємо, що навчання передбачає не лише інформаційну взаємодію, а й обмін діяльністю, цінностями, смислами й націлене не лише на передачу інформації, а й на формування та розвиток особистості школяра / студента. Найчастіше інтерактивне навчання передбачає його залучення як активного учасника освітнього процесу, в якому знання набуваються в спільній діяльності школярів / студентів між собою та з учителем / викладачем (Гавронська, 2008).

О. В. Ноздрякова (2018) спробувала об'єднати різні способи інтерактивної діяльності під єдиним терміном “інтерактивні освітні форми”. На думку науковця (Ноздрякова, 2018), існує три трактування розуміння інтерактивності в освіті:

1) як режиму спілкування двох і більше суб'єктів за допомогою технічних засобів, зокрема опосередковане спілкування в системі людина – комп'ютер, коли користувач взаємодіє з програмою;

2) як полілогу в широкому сенсі, включаючи різні форми взаємодії: фронтальні, групові, парні, індивідуально відтерміновані (написання листа, доповіді, есе тощо) з метою поділитись своєю думкою;

3) як ресурсу особистісного розвитку через міжособистісну взаємодію, спільне пізнання й вирішення проблем на умовах партнерства та взаємної відповідальності.

Орієнтуючись на третє трактування розуміння інтерактивності в освіті, з огляду на його орієнтацію на компетентнісний підхід як провідний у сучасній освіті, О. В. Ноздрякова (2018) наводить визначення інтерактивної освіти як способу організації навчальної діяльності в умовах інтенсивної цілеспрямованої полілогової продуктивно-рефлексивної взаємодії всіх учасників педагогічного процесу, який створює передумови для розвитку компетентності кожного учасника.

У цьому визначенні О. В. Ноздрякова (2018) виокремлює низку базових ознак інтерактивного навчання, яке має потужний потенціал у створенні ефективних умов для розвитку особистості:

– створення умов для інтенсифікації особистісного зростання кожного учасника освітнього процесу, прояв підвищеної пізнавальної, інтелектуальної, комунікативної, емоційно-вольової, творчої і навіть фізичної активності особистості;

– комунікація всіх рівнів і типів: монолог, діалог, полілог; узгодження, спілкування, комунікація;

– продуктивна діяльність у цілеспрямованій міжособистісній взаємодії з отриманням й аналізом результату (продукту) спільної праці, зокрема взаємні навчання, контроль і відповідальність, та яка створює умови для розвитку самоорганізації особистості (цілепокладання, планування, рефлексії).

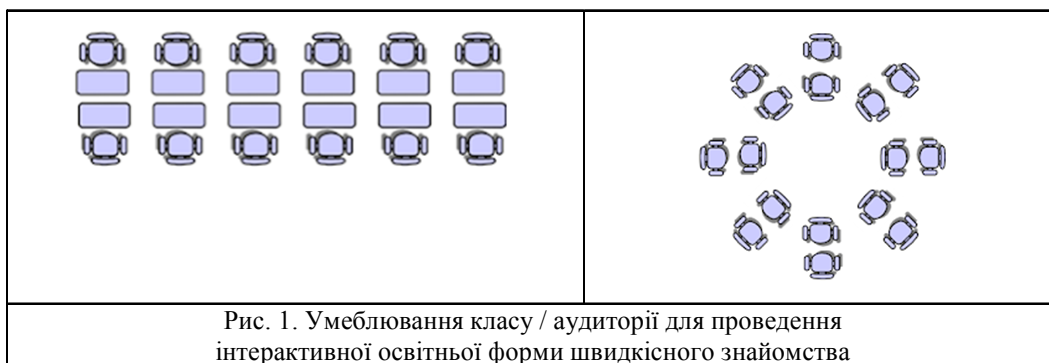
Водночас О. В. Ноздрякова (2018) наголошує на методологічній проблемі відсутності єдиної класифікації інтерактивних способів і форм діяльності. За такої умови, окреслені вище ознаки властиві й одиничним методам (кейс-метод, метод дискусій, метод проєктів тощо), і цілісним педагогічним технологіям (тренінгова технологія, ігрова технологія тощо), і навіть окремим аспектам освітнього процесу (студентське самоуправління).

Загальним підґрунтям, яке об'єднує різні категорії й уможливорює створення єдиної класифікації, слугує поняття “форма”, яке, порівняно з методом чи технологією, має універсальнішу значущість. Будучи універсальним поняттям, форма може як розширюватись до цілого напрямку в освіті, так і звужуватись до одиниці навчальної діяльності. Тому О. В. Ноздрякова (2018) вважає цю категорію найдоцільнішою при розгляді поліфункціональних і різноструктурних інтерактивних методик і способів організації.

Отже, інтерактивні освітні форми – це способи організації інтенсивної взаємодії та комунікації учасників освітнього процесу з метою їх взаємозбагачення й взаєморегулювання (Ноздрякова, 2018).

Деталізована нижче інтерактивна освітня форма “швидкісне знайомство”, запропонована В. Тарантіно Парада (Tarantino Parada, 2019), за класифікацією О. В. Ноздрякової (2018) за критерієм “рівень розгляду” відноситься до структурного (композиційного) рівня, за критерієм “рівень діяльності” – до діяльності на мікрорівні, яка орієнтована на малі форми, легко вбудовувані в структуру іншої діяльності та які уможливають структурування уроків / аудиторних занять з урахуванням різних освітніх завдань. Головною особливістю цього найчисленнішого класу інтерактивних освітніх форм є їхня пристосованість до структури класно-урочної / аудиторної системи навчання, можливість вбудовуватись у структуру уроку / аудиторного заняття самодостатніми чи взаємозалежними елементами, вибудовуючи нове органічне ціле. Малі інтерактивні освітні форми є найбільш інструментальними й трансформувальними, що уможливорює органічну побудову вчителем / викладачем композиції (поза)класної / (поза)аудиторної діяльності школярів / студентів з орієнтацією на домінуючу дидактичну мету навчання.

Інтерактивна освітня форма “швидкісне знайомство” передбачає (крім інших умов) спеціальне умеблювання класу / аудиторії. В. Тарантіно Парада (Tarantino Parada, 2019) пропонує два таких варіанти: ряд і коло (рис. 1).

Школярі / студенти сидять напроти один одного, в такий спосіб утворюючи мовленнєву пару. При цьому за певним сигналом учителя / викладача іноземної мови (авторка блогу laclasedeele пропонує використовувати свисток, кнопку чи зумер, зупинку музики тощо) кожні 2-5 хвилин школярі / студенти пересідають на один стілець за годинниковою стрілкою. Такі прийомні переміщення учасників спілкування та зміну мовленнєвих партнерів отримали назви “рухомі шеренги” й “карусель” (Бігич та ін., 2013, с. 565). Водночас, на відміну

від рядів, в яких рухаються всі мовленнєві партнери, у колах рухаються лише ті школярі / студенти, які утворюють зовнішнє коло. У такий спосіб кожні 2-5 хвилин у парі змінюються мовленнєві партнери.

Швидкісне знайомство, як інтерактивна форма навчання іншомовного говоріння й письма, має низку переваг, оскільки заохочує школярів / студентів до усного висловлювання й взаємодії, уможливує взаємообмін думками й ідеями, привносить динамізм і рух у клас / аудиторію, слугує для введення та / або коментування будь-якої теми, може використовуватись задля узагальнення й повторення раніше вивченого навчального матеріалу, залучає до активної роботи на уроці / занятті всіх школярів / студентів, заохочує їх до активної участі.

Пропоновані В. Тарантіно Парада десять навчальних прийомів інтерактивної освітньої форми швидкісного знайомства, окрім їх тлумачення українською мовою, доповню цільовими для формування іншомовними компетентностями, у деяких вправах – їхнім форматом. Звичайно, цей інтерактивний прийом варто використовувати в старшій (профільній) школі чи у закладі вищої освіти.

Вгадати чи передбачити відповідь мовленнєвого партнера

Цільові компетентності – компетентність в аудіюванні, компетентність у діалогічному мовленні.

Учитель / викладач задає запитання (чи альтернативне запитання на кшталт “так” чи “ні”, чи запитання типу “Чому ти віддаєш перевагу?”). Старшокласники / студенти, які сидять у ряду А, мають відгадати чи передбачити відповідь свого мовленнєвого партнера, який сидить у ряду Б. Після чого останні підтверджують, чи вгадав їхню відповідь мовленнєвий партнер з ряду А. Водночас вони деталізують і / чи коментують відповідь партнера з ряду А.

Надалі старшокласники / студенти пересідають на один стілець за годинниковою стрілкою, у такий спосіб змінюючи мовленнєвого партнера. Після чого вчитель / викладач задає наступне запитання.

Вправа проводиться в декілька раундів, доки кожен старшокласник / студент не змінить від 5-ти до 10-ти мовленнєвих партнерів.

Дебати на різні теми

Цільова компетентність – компетентність у діалогічному мовленні.

Учитель / викладач проєктує на екран чи пише на дошці тему дебатів. Це можуть бути теми типу “за / проти” або “переваги / недоліки”. Протягом 2-3 хвилин старшокласники / студенти обговорюють пропоновану тему, висловлюючи свою точку зору й аргументуючи її, поки вчитель / викладач подасть знак для зміни мовленнєвого партнера. Щоразу при зміні мовленнєвого партнера вчитель / викладач задає іншу тему для обговорення.

Вправа проводиться в декілька раундів, доки кожен старшокласник / студент не змінить 5 мовленнєвих партнерів, з якими не обговорить 5 різних тем.

Знайомство на перших уроках / заняттях

Цільова компетентність – компетентність у діалогічному мовленні.

У перший день навчання / викладання свого навчального предмету / навчальної дисципліни вчитель / викладач пропонує низку запитань, щоб старшокласники / студенти краще познайомились один з одним. Звичайно, запитання мають бути адаптовані до мовного рівня старшокласників / студентів групи. Вони задають пропоновані запитання один одному й відповідають на них протягом трьох хвилин. За сигналом учителя / викладача старшокласники / студенти переміщуються на одне місце, у такий спосіб змінюючи мовленнєвого партнера. Протягом наступних трьох хвилин старшокласники / студенти спілкуються з наступним мовленнєвими партнерами.

Вправа проводиться в декілька раундів, доки кожен школяр / студент не змінить від п’яти до десяти мовленнєвих партнерів (залежно від кількості старшокласників / студентів у навчальній групі).

Співбесіда

Цільові компетентності – компетентність у читанні, компетентність у діалогічному мовленні, компетентність у монологічному мовленні, компетентність у письмі.

Формат вправи – рольова гра.

“Роботодавці” сидять у внутрішньому колі, “претенденти на роботу” – у зовнішньому колі. Учитель / викладач роздає “роботодавцям” характеристики пропонованої ними роботи. Останні мають провести співбесіду з “претендентами”, щоб вибрати з-поміж них найкращого. Кожен “роботодавець” проводить співбесіду на одну з посад (менеджер реклами, кухар, інформатик, касир, помічник у клініці, перекладач, приватний вихователь тощо). “Претенденти” мають максимум три хвилини, щоб представитись і пройти співбесіду.

Водночас під час співбесіди “роботодавці” роблять замітки чи заповнюють шаблон, щоб потім аргументувати свій вибір на користь того чи іншого “претендента”.

За сигналом учителя / викладача “претенденти” мають пересісти на один стілець праворуч і провести нову співбесіду на нову посаду.

Вправа проводиться в декілька раундів, доки кожен “претендент” не змінить принаймні чотирьох “роботодавців” і, відповідно, не пройде чотири різні співбесіди.

Завершує вправу монолог-аргументування кожного “роботодавця” на користь обраного ним “претендента”.

Тематичне / граматичне швидкісне знайомство

Цільові компетентності – компетентність у читанні, компетентність у діалогічному мовленні, граматична компетентність.

Інтерактивний прийом швидкісного знайомства може бути використаний учителем / викладачем з метою усного вправління старшокласників / студентів з певної теми, наприклад, їжа, навколишнє середовище, імміграція, реклама, стосунки, спогади дитинства тощо. Для цього вчитель / викладач готує для них низку запитань. Як у попередніх прикладах вправ, за сигналом учителя / викладача старшокласники / студенти змінюють мовленнєвого партнера. Вправа завершується після зміни принаймні п’яти мовленнєвих партнерів.

Водночас інтерактивний прийом швидкісного знайомства можна використати для опрацювання граматичних тем. Так, для опрацювання *el pretérito perfecto de indicativo* варто укласти запитання на кшталт *¿Alguna vez has...?*; *el pretérito indefinido de indicativo* – *¿Cuando fue la última vez que...?*; для опрацювання умовних речень і *el imperfecto de subjuntivo* – *¿Qué harías si...?*

Діалоги в парах

Цільові компетентності – компетентність у читанні, компетентність у діалогічному мовленні.

Формат вправи – рольова гра.

Між парами старшокласників / студентів розподіляються діалоги, в яких кожному випадає певна роль – студент – викладач, лікар – пацієнт, начальник – працівник, мати – син, чоловік – дружина, спортсмен – тренер, продавець – покупець, гість – адміністратор готелю тощо. Після розігрування діалогу старшокласники / студенти пересідають на один стілець праворуч, змінюючи в такий спосіб мовленнєвого партнера, з яким розігрують інший діалог.

Рольова гра проводиться в декілька раундів, доки кожен школяр / студент не змінить принаймні до п’яти мовленнєвих партнерів, з якими розіграє мінімум п’ять різних діалогів.

Інші варіанти цієї рольової гри можуть передбачати реалізацію парами старшокласників / студентів таких мовленнєвих функцій:

- попросити й запропонувати допомогу та / чи інформацію;
- запросити мовленнєвого партнера та прийняти чи відхилити пропозицію;
- подати скаргу і / чи рекламацію в повсякденних ситуаціях та відповісти на неї;
- запропонувати рішення проблеми, озвученої партнером.

Моральні дилеми

Цільові компетентності – компетентність у читанні, компетентність у діалогічному мовленні.
Формат вправи – рольова гра.

Кожна пара старшокласників / студентів отримує для ознайомлення моральну дилему на кшталт “Сьогодні весілля вашого найкращого друга / найкращої подруги, на яке вас запросили. За кілька годин до весільної церемонії ви дізнаєтесь, що його майбутня дружина / майбутній чоловік зраджує його / її. Що ви зробите? Розповісте про все, знаючи, що це зіпсує день весілля, або промовчите, вважаючи, що це не ваша справа?”

Прокоментувавши прийняте рішення, за сигналом учителя / викладача старшокласники / студенти переміщуються на одне місце праворуч. У такий спосіб кожен старшокласник / студент змінює мовленнєвого партнера й моральну дилему.

Вправа виконується в декілька раундів, доки мовленнєві партнери не зміняться принаймні 5 разів.

Спільне письмо (Академічне співавторство)

Цільові компетентності – компетентність у читанні, компетентність у письмі.

Кожна пара старшокласників / студентів отримує аркуш паперу і, дотримуючись заданої вчителем / викладачем чи вже вивченої структури, пише казку, есе, опис, розповідь, офіційний / неофіційний лист тощо. Кожна пара має 2-3 хвилини для виконання завдання. За сигналом учителя / викладача старшокласники / студенти, які сидять у ряду А, переміщуються на одне місце. У такий спосіб кожна пара продовжує писати та завершувати текст, розпочатий попередньою парою.

Вправа проводиться в декілька раундів, поки всі старшокласники / студенти декілька разів не змінили партнерів по письму і не закінчили писати тексти.

Після чого написані тексти зачитуються вголос, і старшокласники / студенти голосують за найчіткіший, найкраще аргументований / структурований, найгеніальніший тощо текст.

Виправлення та перевірка письмових текстів

Цільові компетентності – компетентність у читанні, компетентність у письмі.

Кожен школяр / студент приносить свою письмову роботу на урок / аудиторне заняття та пропонує іншому школяру / студенту, з яким утворює пару, прочитати її та зробити необхідні виправлення. Кожні 5-10 хвилин (залежно від обсягу письмової роботи) вчитель / викладач подає сигнал для змінити партнера в парі.

У такий спосіб кожен школяр / студент отримує виправлення й поради щодо покращення своєї письмової роботи від мінімум 5-ти однокласників / одногрупників.

Мозковий штурм або огляд тематичного словникового запасу

Цільові компетентності – лексична компетентність, компетентність у письмі.

Кожна пара школярів / студентів отримує тему й має протягом максимум 2-х хвилин заповнити аркуш найбільшою кількістю ідей, виразів чи слів, пов'язаних із запропонованою темою. За сигналом учителя / викладача школярі / студенти передають свій листок сусіду праворуч. У такий спосіб кожен школяр / студент отримує нову пару та новий аркуш для заповнення.

Вправа виконується в декілька раундів, доки всі школярі / студенти не змінять мовленнєвих партнерів у парах і не заповнять аркуш принаймні 5 разів.

Унаслідок кожна пара школярів / студентів має довгий список ідей, виразів чи слів, які слід опрацювати.

Інший варіант цієї вправи передбачає, що кожна пара визначає плюси й мінуси запропонованої вчителем теми з метою підготовки до подальшої дискусії. Щоразу при зміні партнера в парі список поповнюється перевагами й недоліками, які надалі стануть в нагоді для відстоювання й аргументації різних точок зору в усній чи письмовій формах.

Висновок. Отже, запропоновані В. Тарантіно Парада навчальні прийоми інтерактивної освітньої форми швидкісного знайомства (*speed dating / cita rápida*) можуть поповнити методичну скарбничку студентів – майбутніх учителів / викладачів іноземних мов для їх подальшого використання під час педагогічної практики.

Перспектива подальших наукових розвідок передбачає дослідження інших прийомів інтерактивної форми навчання іноземних мов і культур у закладах середньої та вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

- Бігич, О. Б. (2020a). Академічне співавторство: аналітичний огляд прийомів і засобів навчання іншомовного письма. *Вісник Київського Національного Лінгвістичного Університету. Серія Педагогіка та психологія*, 32, 167-172.
- Бігич, О. Б. (2020b). Академічне співавторство як тренд у навчанні іншомовного письма. В *Ad orbem per linguas. Do svitu cherez movy*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (сс. 422-424). Київ: Видавничий центр КНЛУ.
- Бігич, О. Б. (2018). Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у початковій школі. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 29, 162-169.
- Бігич, О. Б., Борецька, Г. Е., Бориско, Н. Ф., Гапонова, С. В., Майєр, Н. В., Ніколаєва, С. Ю., ..., & Шукліна, С. І. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика*. Київ: Ленвіт.
- Бігич, О. Б., & Міцай Є. П. (2017). Навчальні прийоми інтерактивної технології формування іншомовної компетентності в говорінні. В В. П. Коцур (Гол. ред.), *Тенденції та перспективи розвитку науки й освіти в умовах глобалізації*. Матеріали ХХІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Вип. 29, сс. 288-290). Переяслав-Хмельницький.
- Гавронская, Ю. Ю. (2008). "Интерактивность" и "интерактивное обучение". Взято из <https://cyberleninka.ru/article/n/interaktivnost-i-interaktivnoe-obuchenie>
- Ноздрякова, Е. В. (2018). Интерактивные образовательные формы как системообразующий фактор современного обучения. *Интерактивное образование*. Взято из <https://interactiv.su/2018/04/24/интерактивные-образовательные-формы/>
- Tarantino Parada, V. (2019). *La técnica speed-dating: 10 ideas para llevar las citas rápidas a clase*. Recuperado de <https://www.laclasedeele.com/2019/07/la-tecnica-speed-dating-10-ideas-para.html>.

REFERENCES

- Bihych, O. B. (2020a). Akademichne spivavtorstvo: analitychnyj ohliad pryjomiv i zasobiv navchannia inshomovnoho pys'ma. *Visnyk Kyivs'koho Natsional'noho Linhvistychnoho Universytetu. Seriiia Pedahohika ta psykholohiia*, 32, 167-172.
- Bihych, O. B. (2020b). Akademichne spivavtorstvo iak trend u navchanni inshomovnoho pys'ma. V *Ad orbem per linguas. Do svitu cherez movy*. Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (ss. 422-424). Kyiv: Vydavnychyj tsentr KNLU.
- Bihych, O. B. (2018). Suchasni tekhnolohii navchannia inozemnykh mov i kul'tur u pochatkovij shkoli. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho linhvistychnoho universytetu. Seriiia: Pedahohika ta psykholohiia*, 29, 162-169.
- Bihych, O. B., Borets'ka, H. E., Borysko, N. F., Haponova, S. V., Majier, N. V., Nikolaieva, S. Yu., ..., & Shuklina, S. I. (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kul'tur: teoriia i praktyka*. Kyiv: Lenvit.
- Bihych, O. B., & Mitsaj Ye. P. (2017). Navchal'ni pryjomy interaktyvnoi tekhnolohii formuvannia inshomovnoi kompetentnosti v hovorinni. V V. P. Kotsur (Hol. red.), *Tendentsii ta perspektyvy rozvytku nauky j osvity v umovakh hlobalizatsii*. Materialy KhKhKhKh Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii (Vyp. 29, ss. 288-290). Pereiaslav-Khmel'nyts'kyj.

- Gavronskaja, Ju. Ju. (2008). *“Interaktivnost’” i “interaktivnoe obuchenie”*. Vзяto iz <https://cyberleninka.ru/article/n/interaktivnost-i-interaktivnoe-obuchenie>
- Nozdrjakova, E. V. (2018). Interaktivnye obrazovatel'nye formy kak sistemoobrazujushhij faktor sovremennogo obuchenija. *Interaktivnoe obrazovanie*. Vзяto iz <https://interactiv.su/2018/04/24/interaktivnye-obrazovatel'nye-formy/>
- Tarantino Parada, V. (2019). *La técnica speed-dating: 10 ideas para llevar las citas rápidas a clase*. Recuperado de <https://www.laclasedeele.com/2019/07/la-tecnica-speed-dating-10-ideas-para.html>.